

כלכלת ישראל - לאן?

היחידה להכשרת מנהלים:
הרצאה להנהלה בכירה של קופת חולים מאוחדת

פרופ' צבי אקשטיין

המרכז הבינתחומי, הרצליה ואוניברסיטת תל
אביב

28 באפריל 2014

נושאים

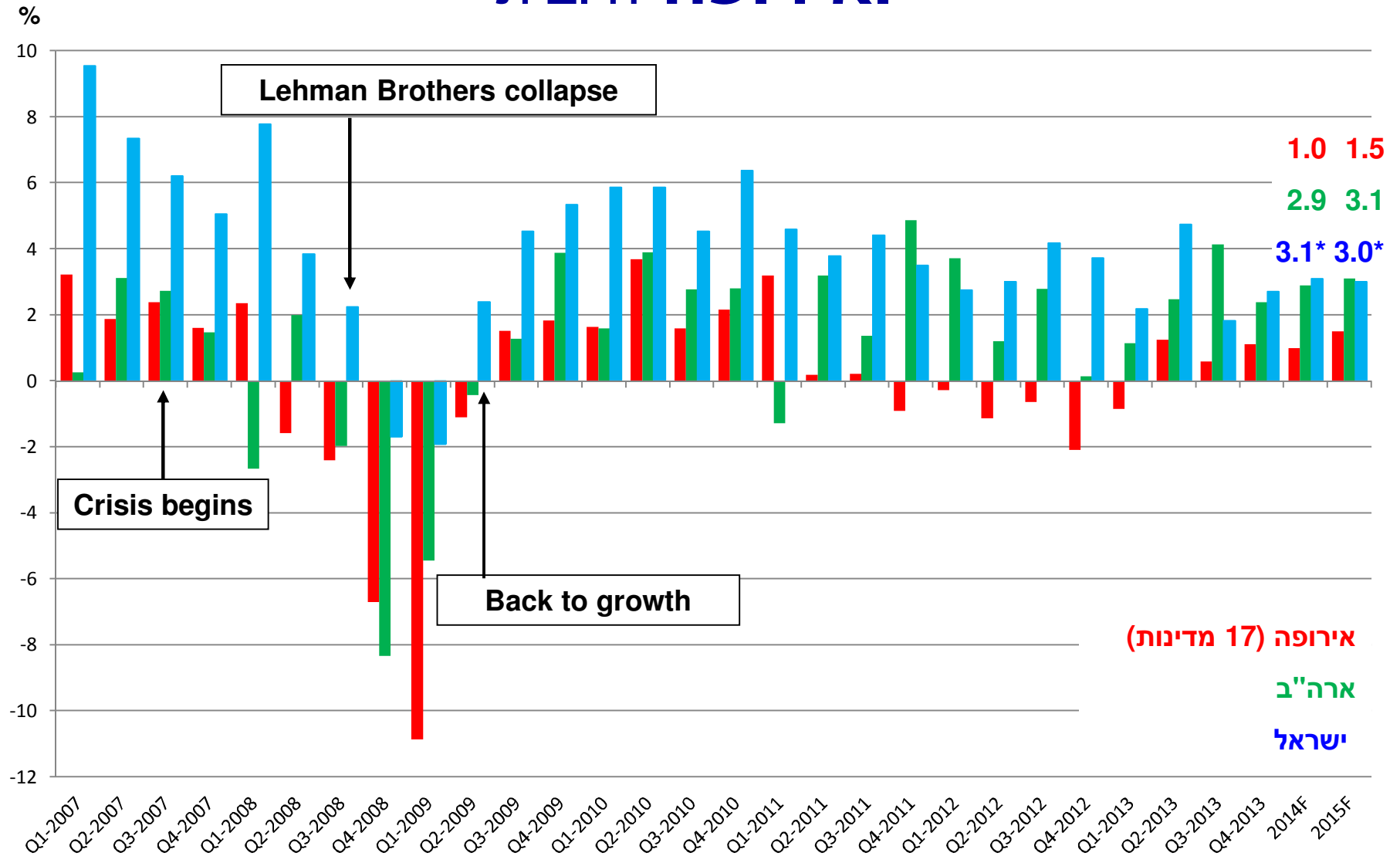
- התמונה המאקרו כלכלית

- מדיניות מוניטארית

- מדיניות בריאות

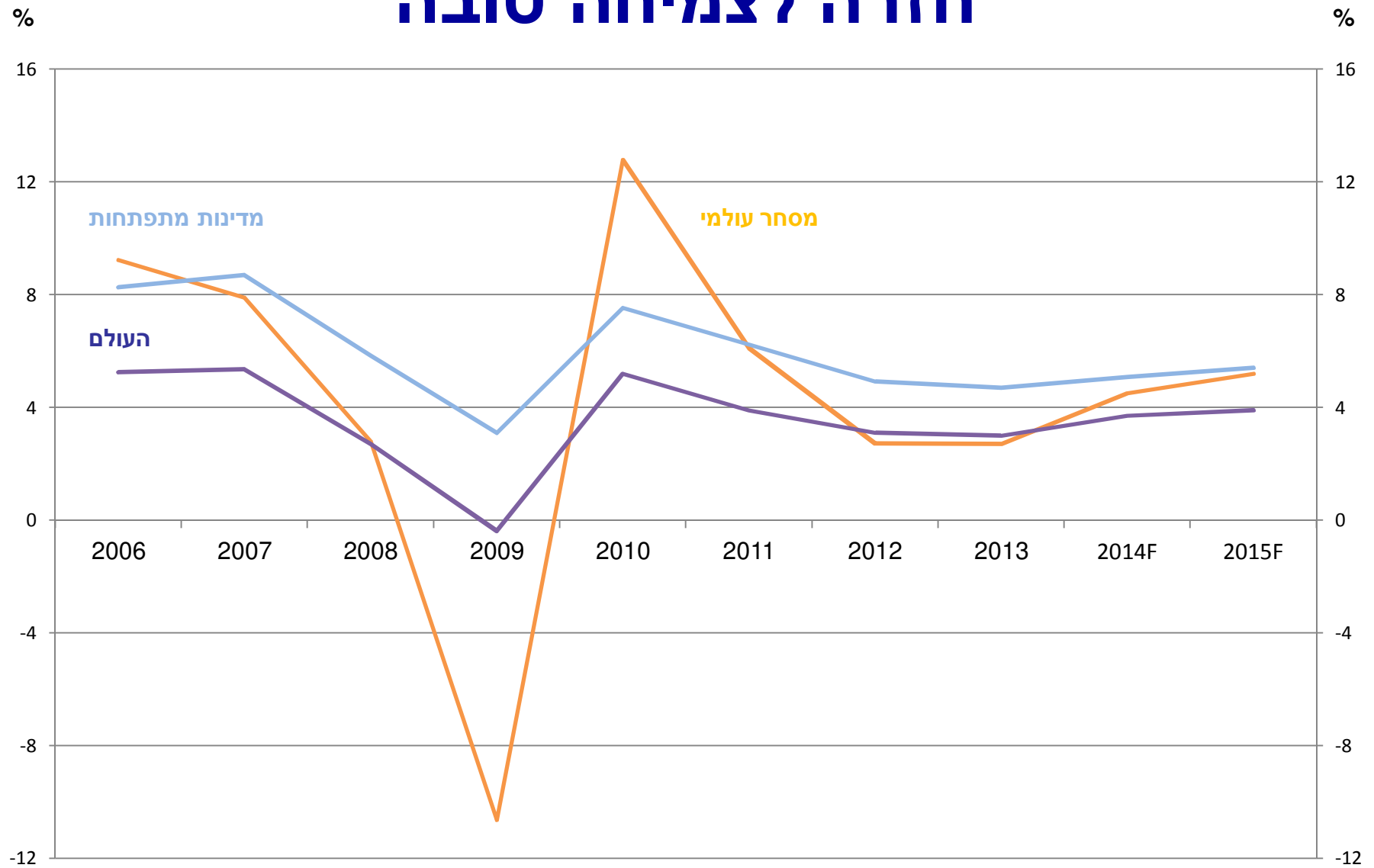
התמונה המאקרו כלכלית

חוזרים לצמיחה - ישראל נמוכה, ארה"ב טובה ואירופה חיובית

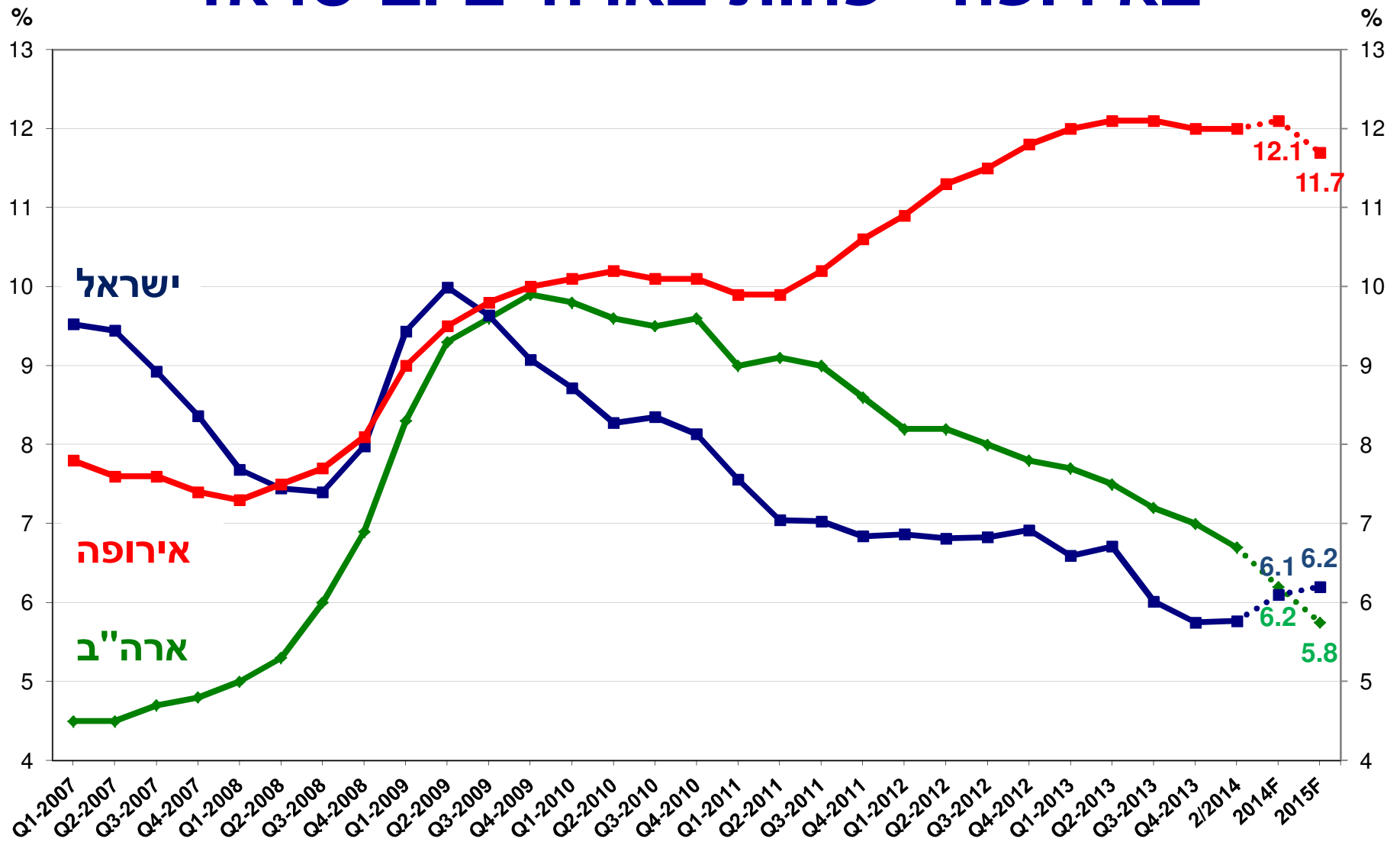

שיעורי שינוי רבעוניים במונחים שנתיים. * בניכוי הזרמת הגז ממאגר "תמר", צמיחה של 2.8 ב-2014 ו-3.0 ב-2015. מקור: נתוני ה-OECD, תחזיות של בנק ישראל (מרץ 2014), ה-Federal Reserve (מרץ 2014) ו-ה-ECB (רבעון 1).

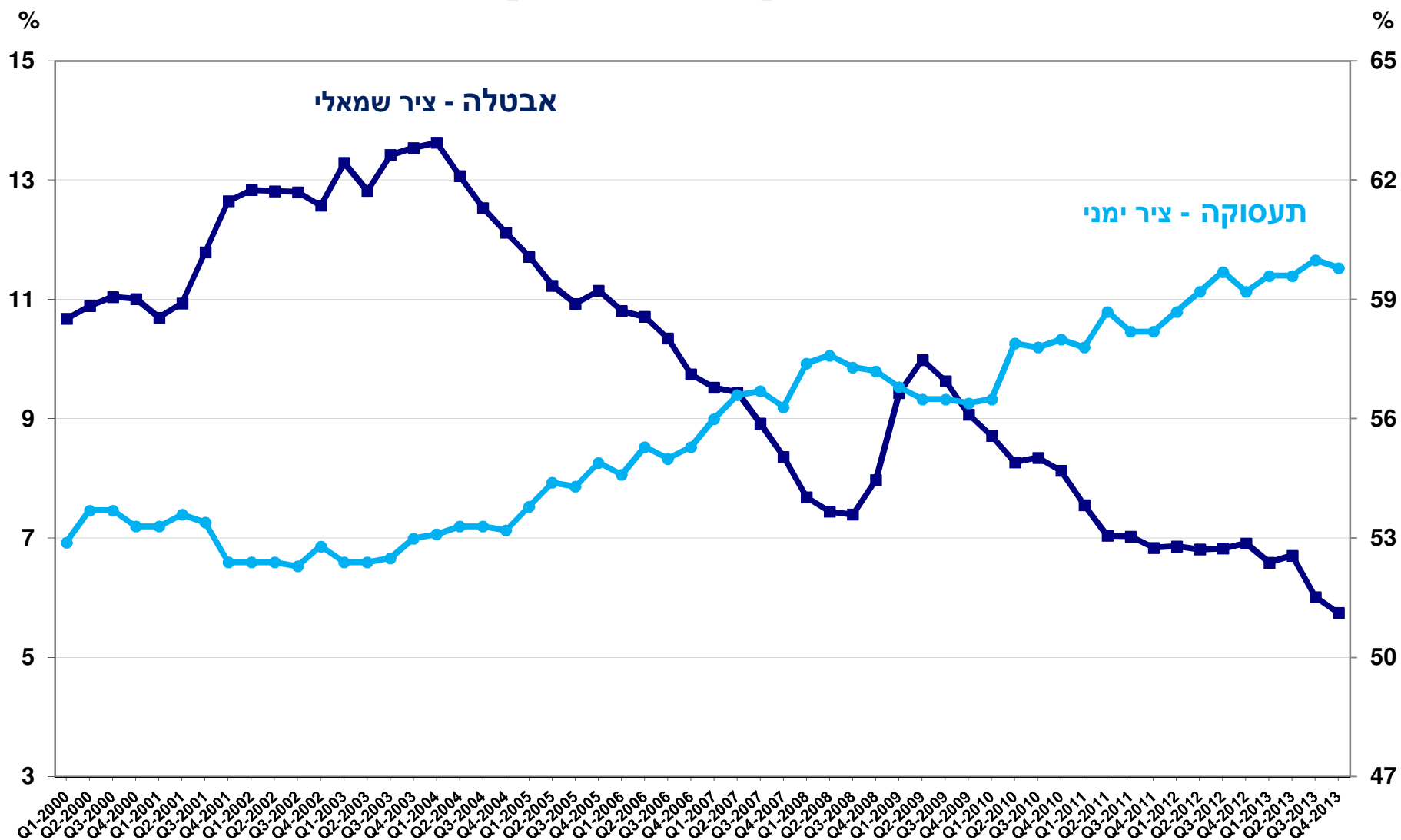
תחזית הצמיחה של קרן המטבע הבינלאומית: חזרה לצמיחה טובה

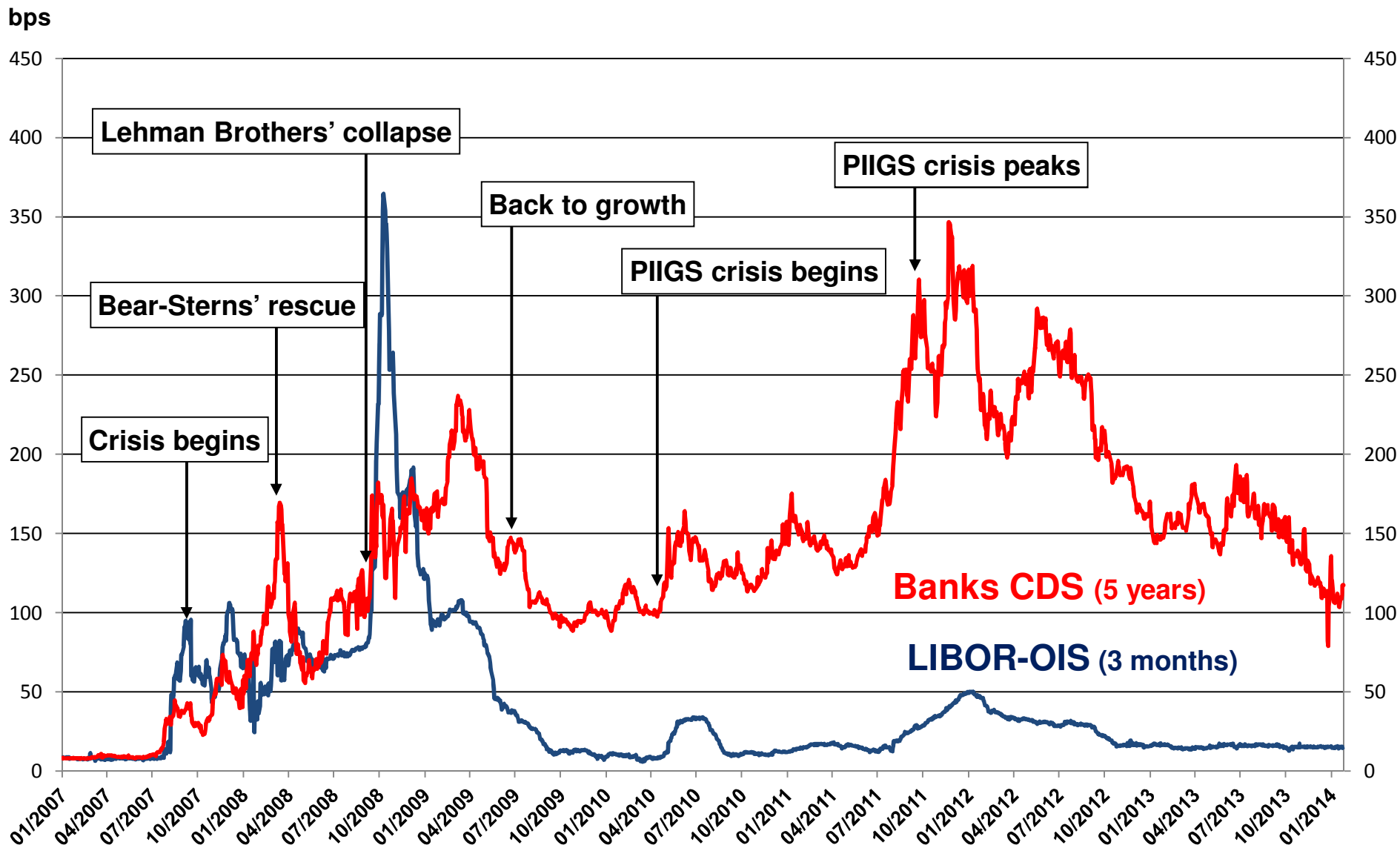
שיעורי האבטלה מדגישים שהמשבר הראלי עדיין באירופה - פחות בארה"ב ובישראל

ישראל: האם האבטלה חזרה לרמה הרגילה? האם התעסוקה תמשיך לגדול?

אירופה - המשבר הפיננסי עדיין כאן?

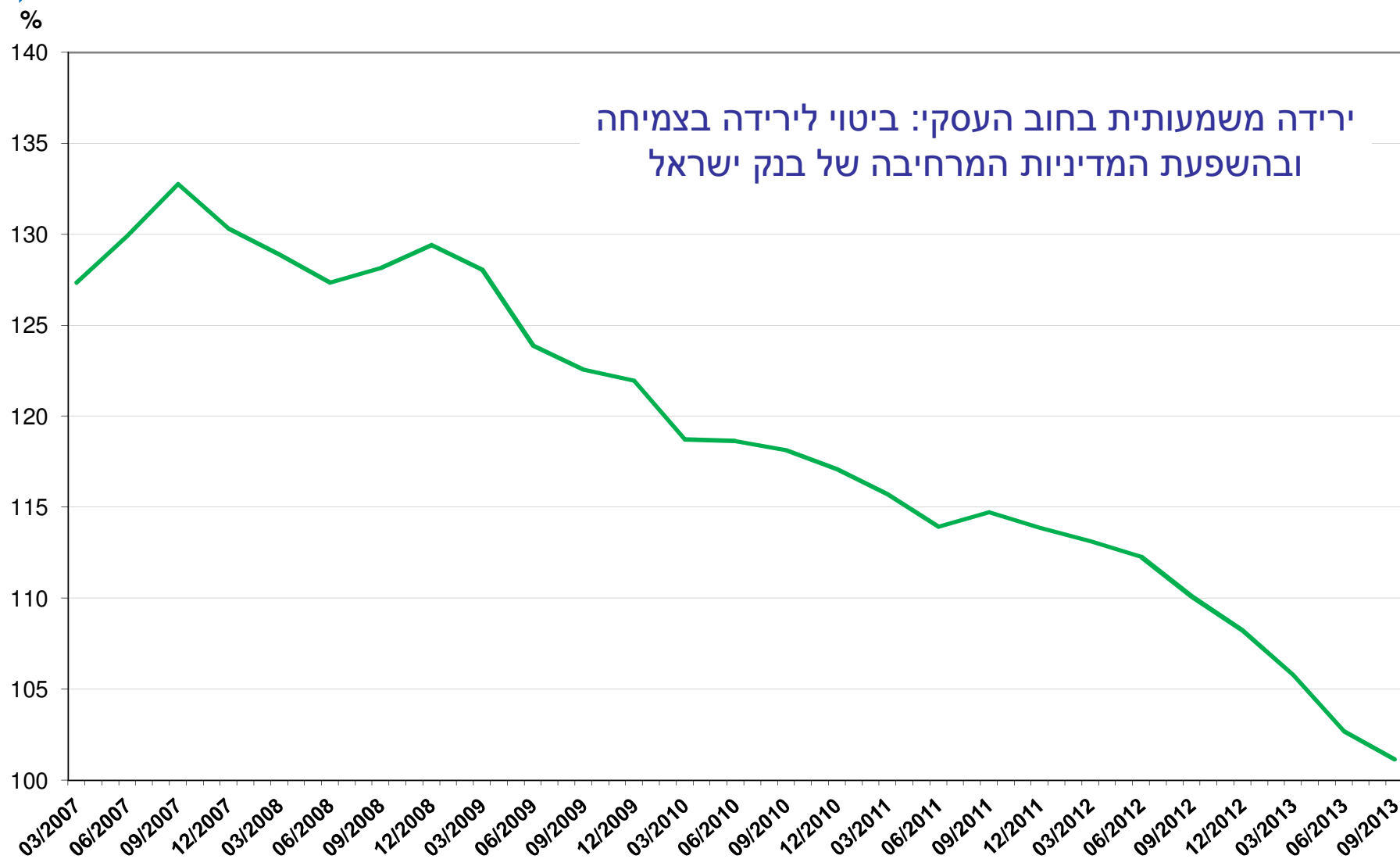
החוזק של המשק הישראלי

- השווקים הפיננסיים: יציבים
- המדיניות הפיסקאלית: הפחתה אמינה ביחס חוב/תוצר
- עודף במאזן התשלומים
- מדיניות מוניטארית: יציבות מחירים וצמיחה

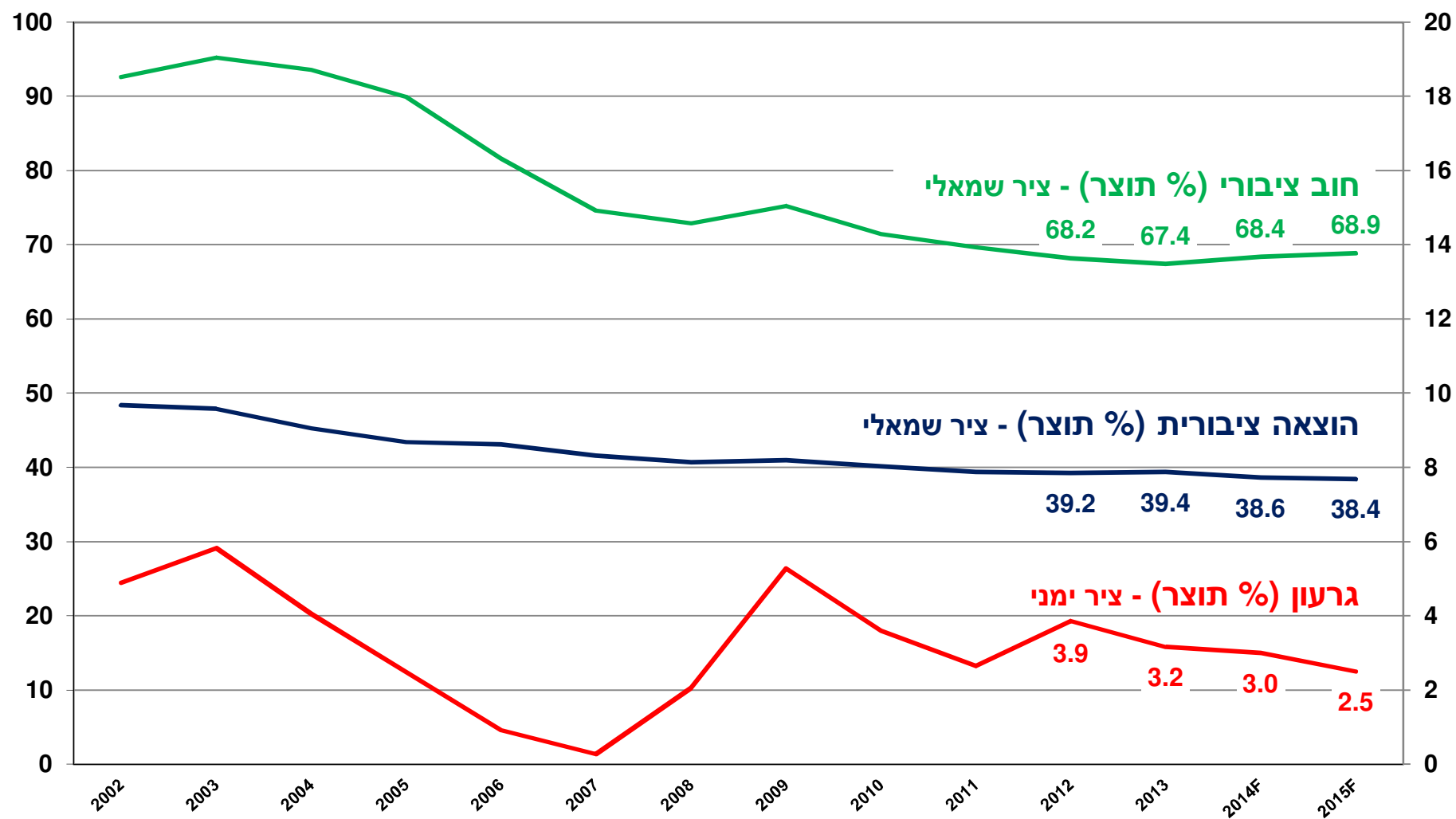
השווקים הפיננסיים מתפקדים יציב, אבל..

- החוב הציבורי והפרטי מתחת לממוצע ה-OECD
- רמת ההון של הבנקים היא בממוצע העולמי (14.9%); יחס הון הליבה לרכיבי הסיכון (9.1%)
- הבנקים יציבים, יש ירידה מתמשכת ב**אשראי יחסית לתוצר עסקי**, עליה במשכנתאות ובמחירי הדיור
- שיעור החיסכון יחסית גבוה (18.3%)
- אין חשיפה למכשירים פיננסיים מתקדמים (MBS, CDO, CDS); שוק בין בנקאי מצומצם
- דרישות ההון לבנקים, מגבלות באשראי חוץ בנקאי וחוסר באיגוח - יוצרות מגבלות על גידול באשראי העסקי

החוב של הסקטור העסקי (% מהתוצר העסקי)

מדיניות פיסקאלית: שמרנית ואמינה (?2015)

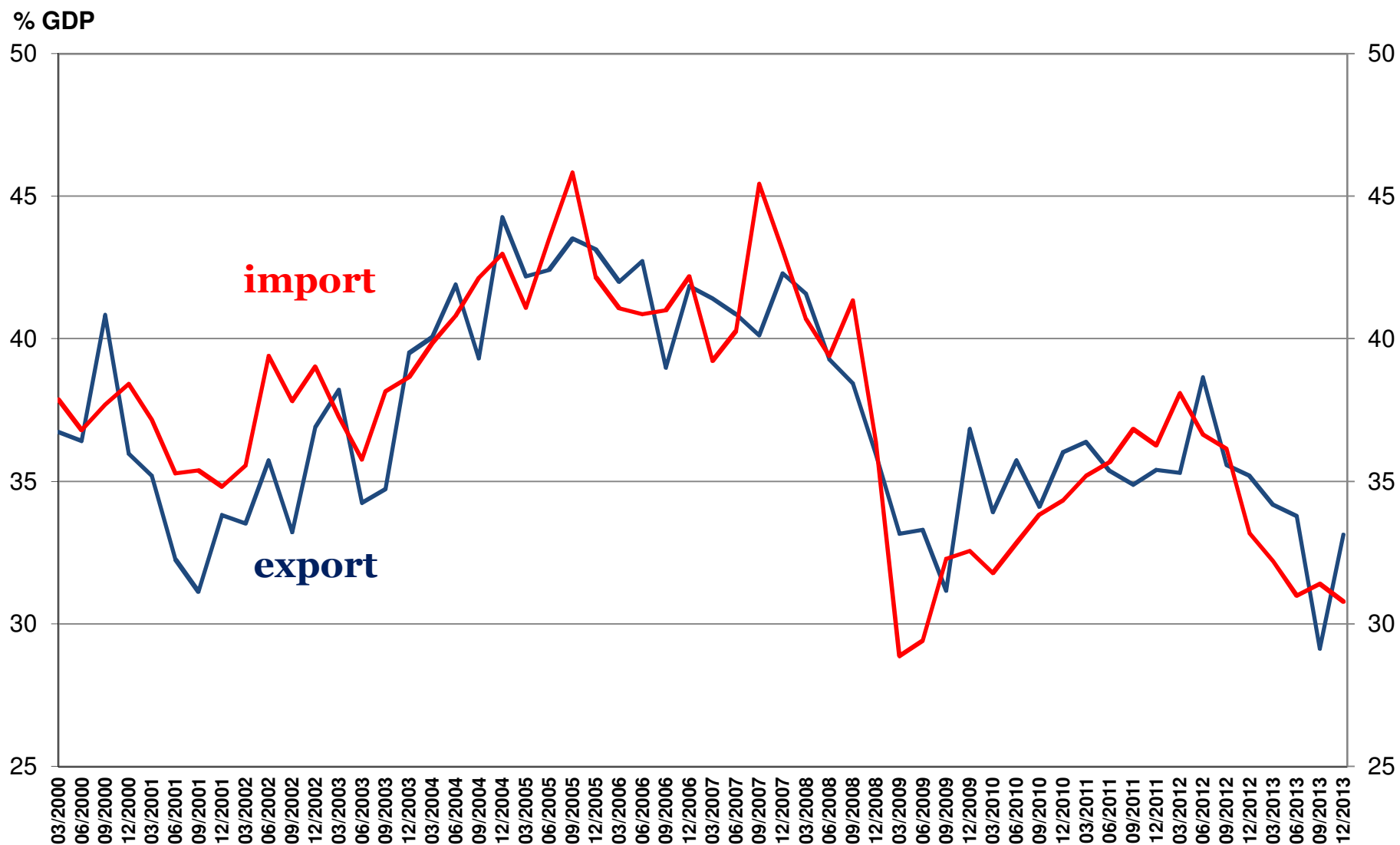
הנתונים והתחזיות על פי הגדרות התוצר החדשות. הגרעון ל-2014 ו-2015 הוא היעד.

מקור: בנק ישראל והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

מדיניות פיסקאלית

- מדיניות פיסקאלית מוצלחת מאז 2003, למעט כישלון בניהול תקציב 2012 בעקבות גידול בהוצאות מעבר ליעד וירידה בהכנסות ממיסים (יעד הגרעון היה 2%)
- תקציב 2013 גדל ריאלית ב-7% יחסית ל-2012, יעד הגרעון היה 4.65%, בפועל 3.2%. חזרה לתוואי אמין, הכנסות ממיסים בתוואי וביטול העלאות מס
- תקציב 2014 גדל בכ-1.1% יחסית ל-2013, יעד הגרעון 3% יישמר. הכנסות ממיסים והוצאות על פי התוואי של יחס חוב/תוצר קבוע
- שינוי משמעותי וחיובי ביחס חוב/תוצר בחמש השנים האחרונות - הכנסות מהגז (~\$40) ורזרבות בנק ישראל \$80b
- חוק התקציב 2015 - גידול של 2.6% בהוצאות, יעד הגרעון 2.5%. דורש התאמות מס? רפורמות? ממשלה קטנה מדי?

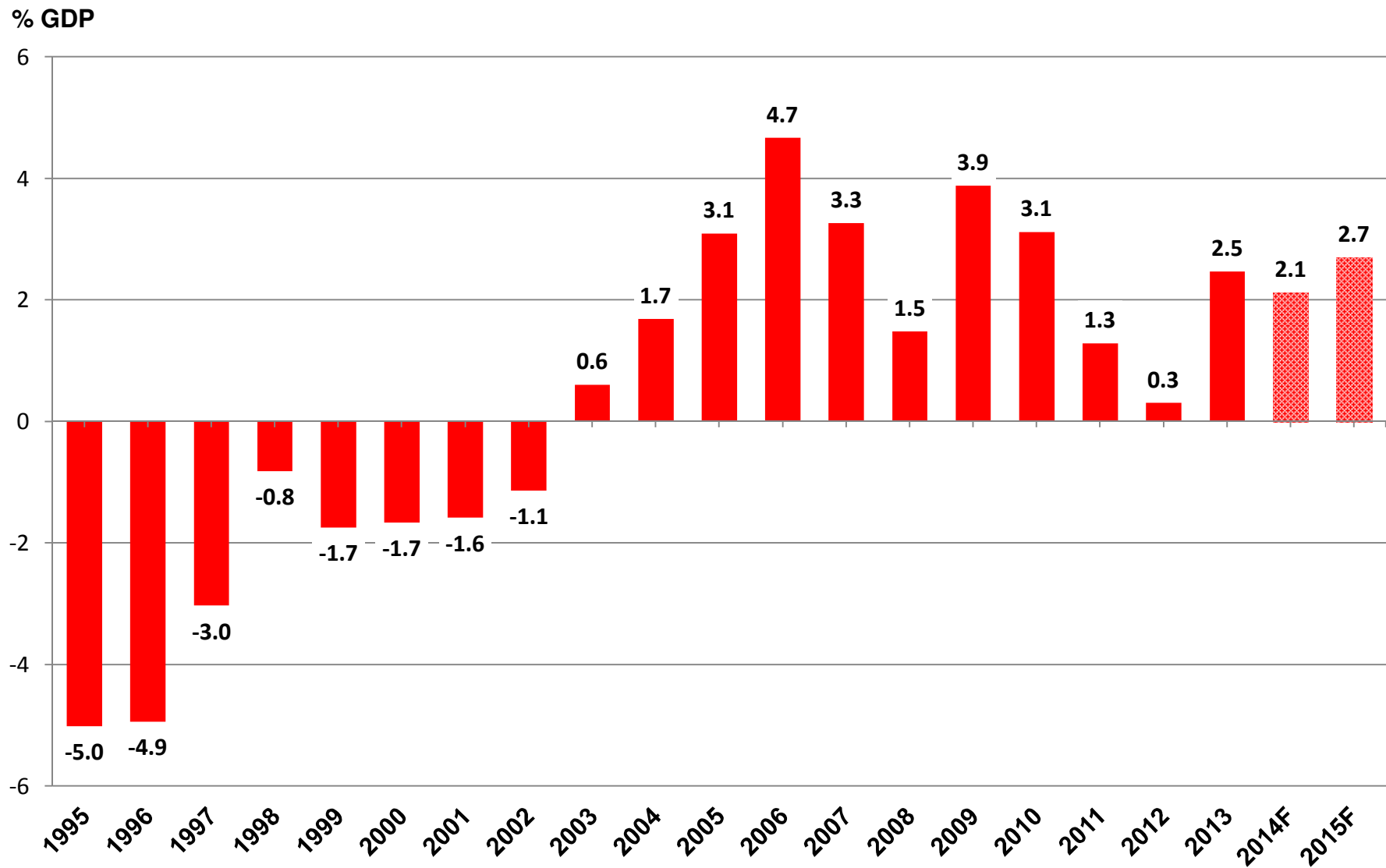
מאזן התשלומים: חזרה לעודף

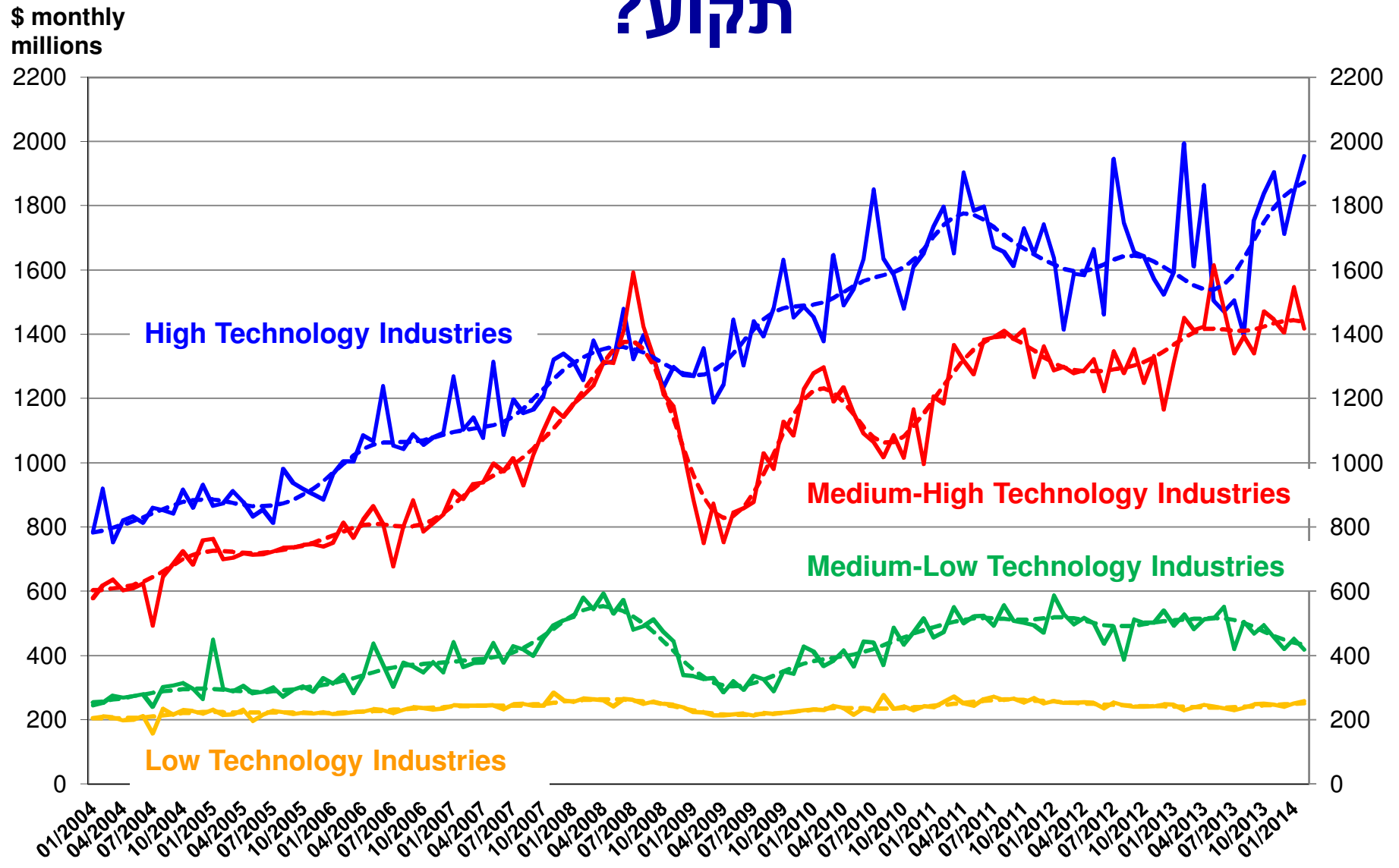
סה"כ סחורות ושירותים. מחושב מסדרות במחירים שוטפים.

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

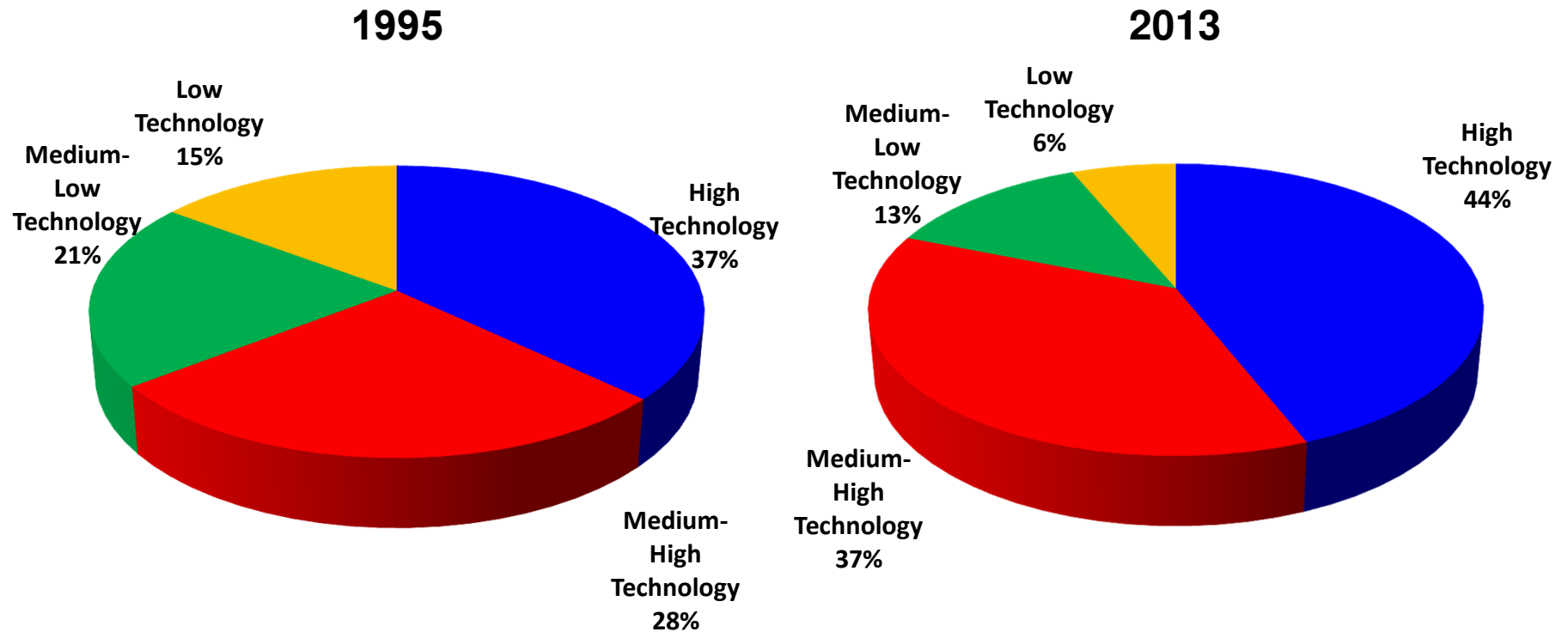
החשבון השוטף: עודף גדל, לחץ על השקל

הייצוא על פי עוצמה טכנולוגית: קטר הצמיחה תקוע?

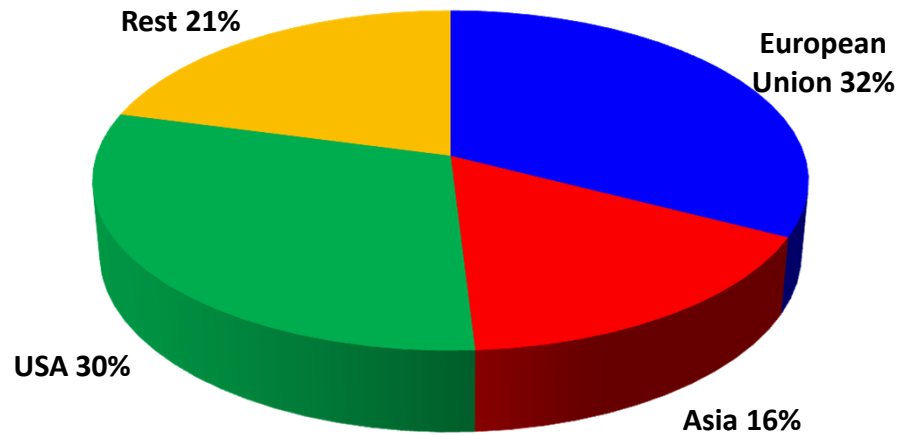

הייצוא התעשייתי לפי עצמה טכנולוגית: מעבר לייצוא היי-טק

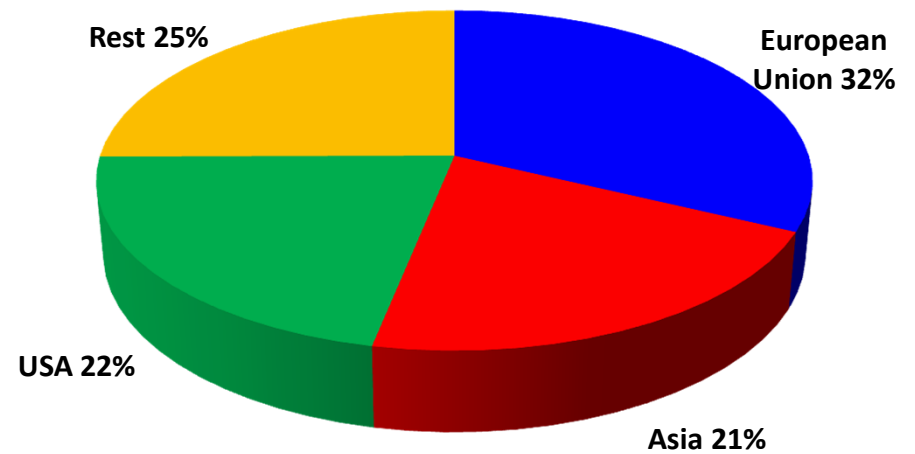

יעדי יצוא הסחורות (ללא יהלומים): מעבר ליצוא לאסיה

2000

2013

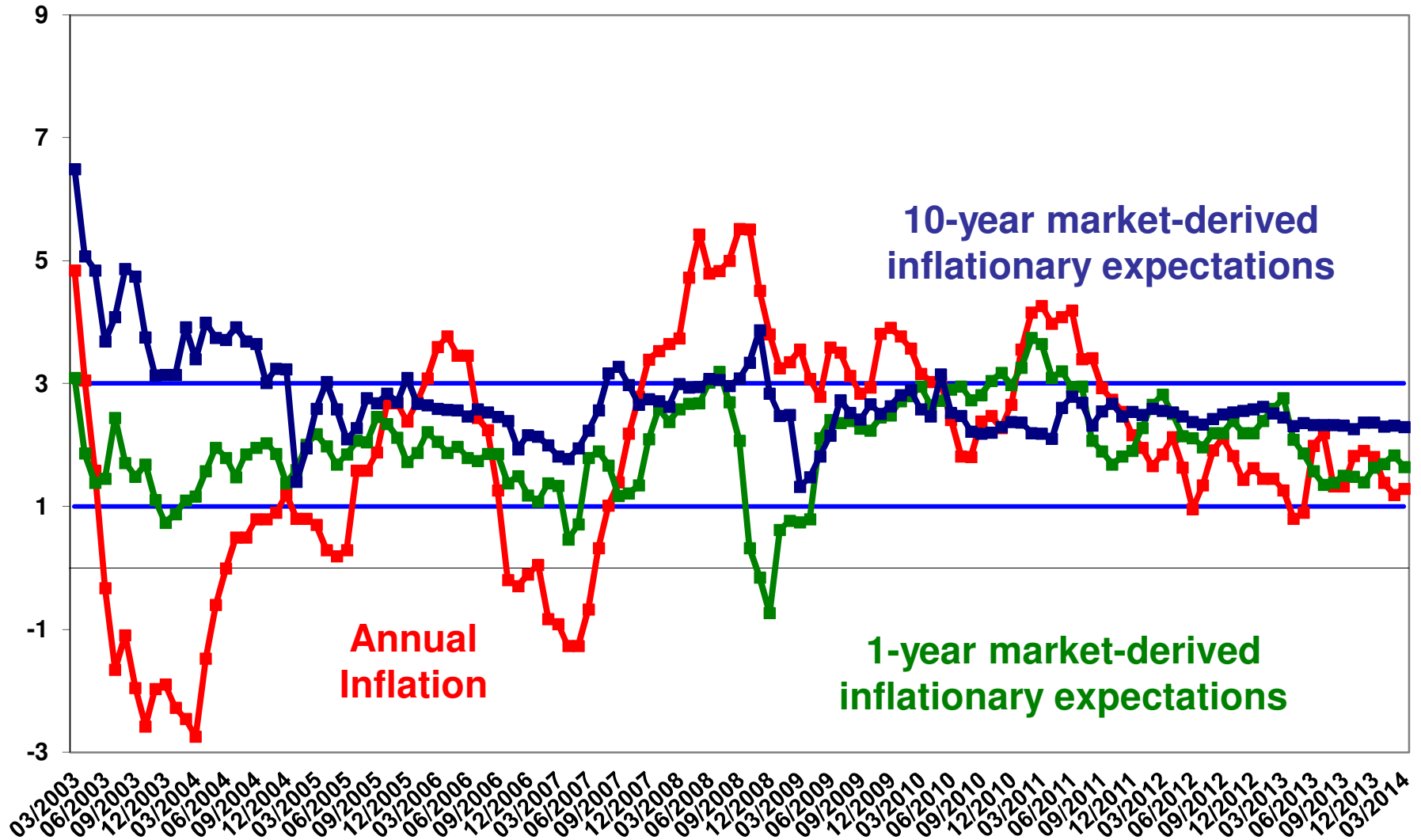

מדיניות מוניטארית

מדיניות מוניטארית

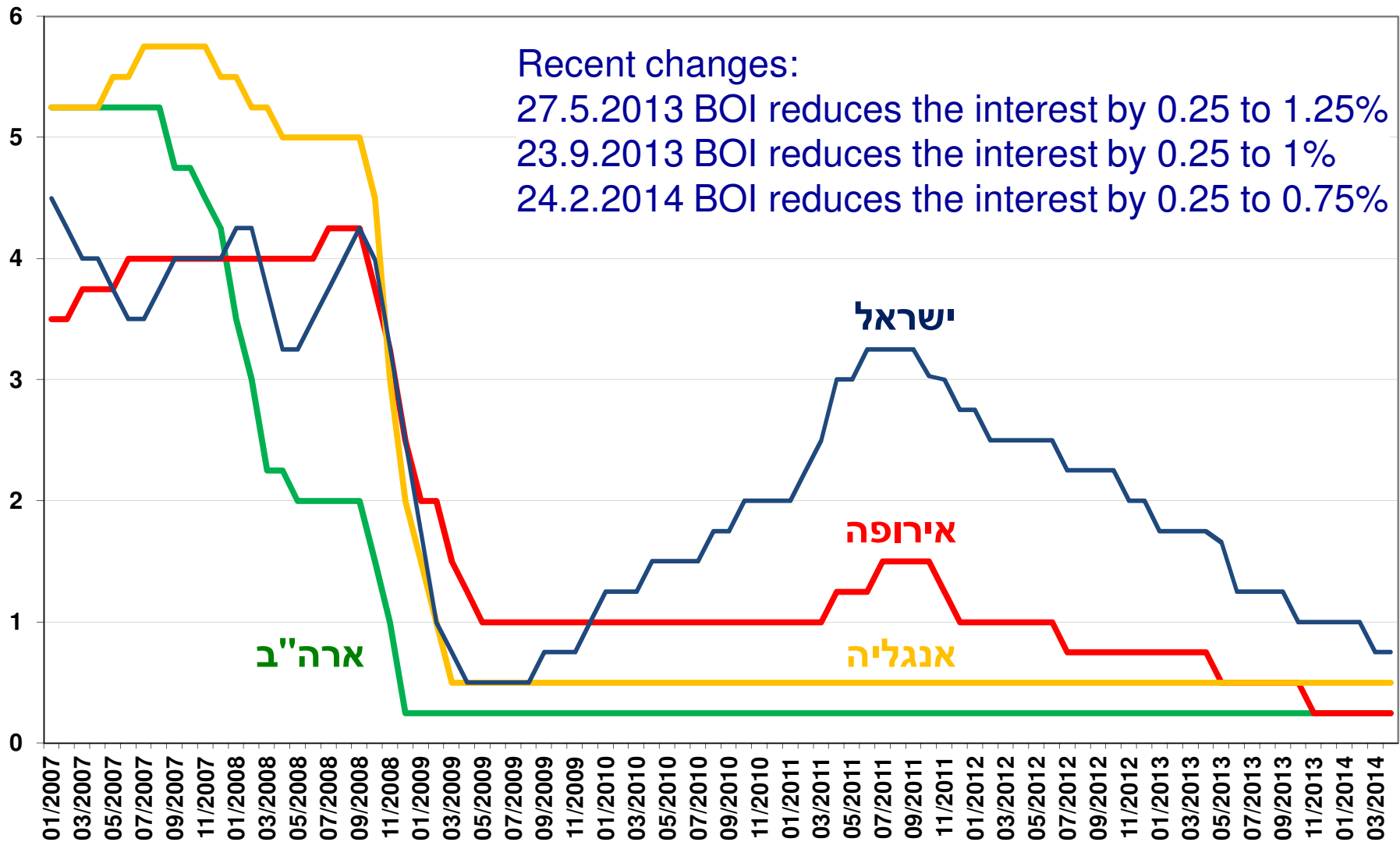
- יעד מרכזי: יציבות מחירים, אינפלציה של 1%-3%
- יעד משני: תמיכה בצמיחה ותעסוקה תחת מגבלת יעד האינפלציה
- כלים: ריבית והתערבות בשוק מט"ח
- יעד נוסף: יציבות פיננסית
- כלים: פעילות בשוקי ההון וצעדים "מאקרו-יציבותיים" (לדוגמא: מגבלות על התרחבות שוק הנדל"ן ומגבלות על קניות אג"ח ונגזרות מט"ח)

האינפלציה מתחת למרכז היעד

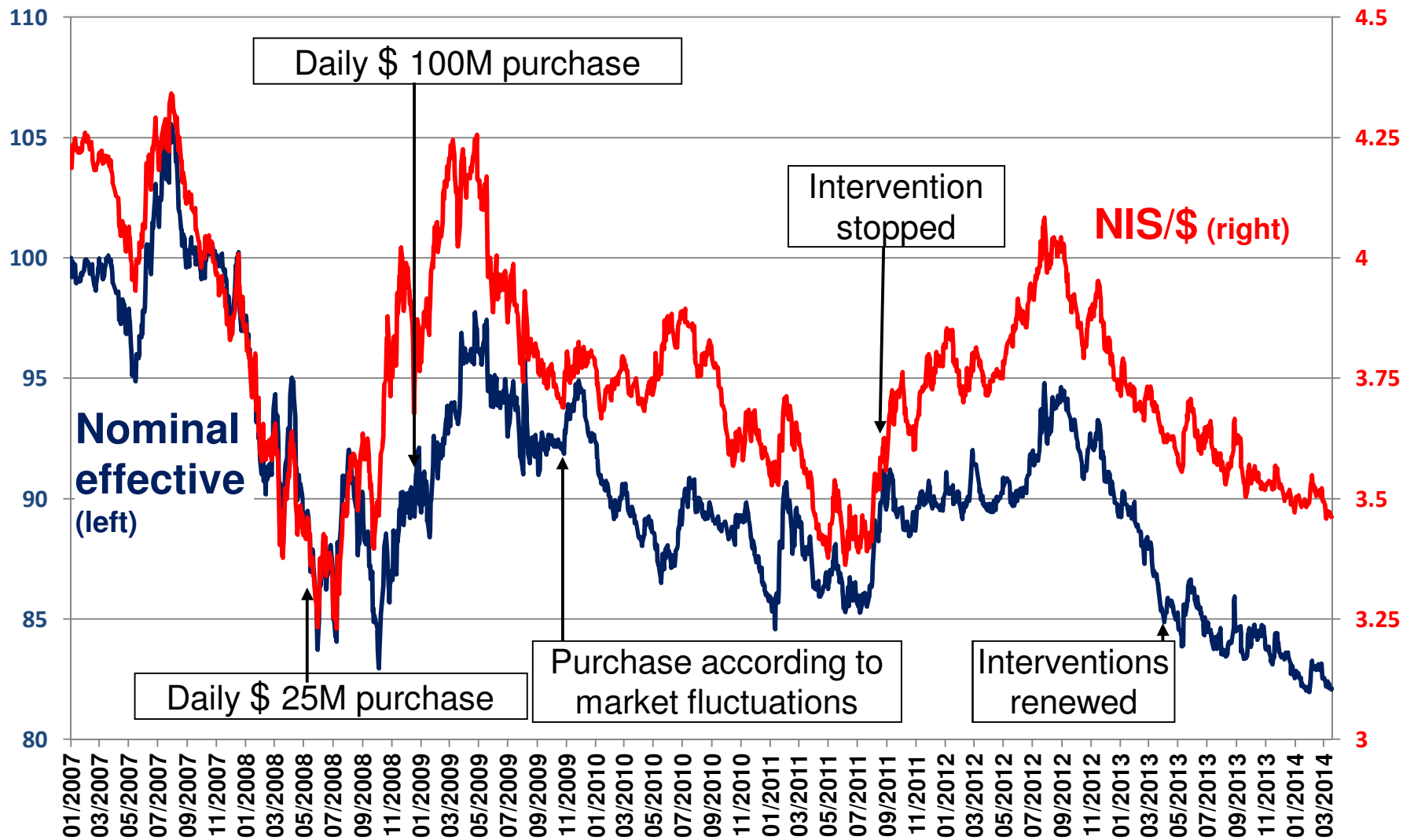

מדיניות ריבית: מרחיבה במערב - עד מתי? מאוד

מרחיבה בישראל - עד מתי?

השקל חזק מדי? התערבות עקב השפעת הגז. למה? מהי המדיניות של צבירת יתרות? בטווח ארוך - הימנעות מהתערבות. כשהריבית נמוכה ניתן להתערב - למה?

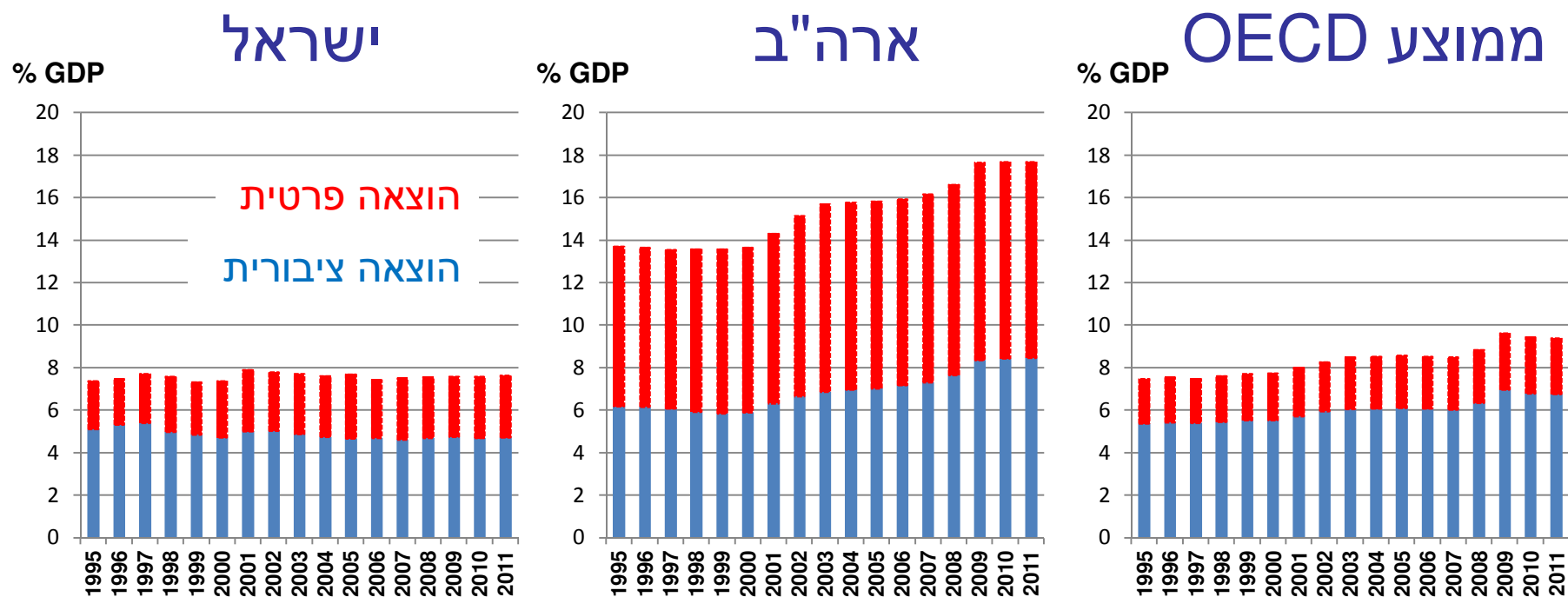
מדיניות בריאות

מדיניות בריאות - הוצאות ותוצאות

• הממשלה בחרה לבסס את התוואי של הפחתת הגירעון בעיקר על הקטנת משקל ההוצאה בתוצר. מה יקרה להוצאה הציבורית לבריאות? ומה הקשר בין ההוצאה לבריאות לבין התוצאות במדדי בריאות בסיסיים?

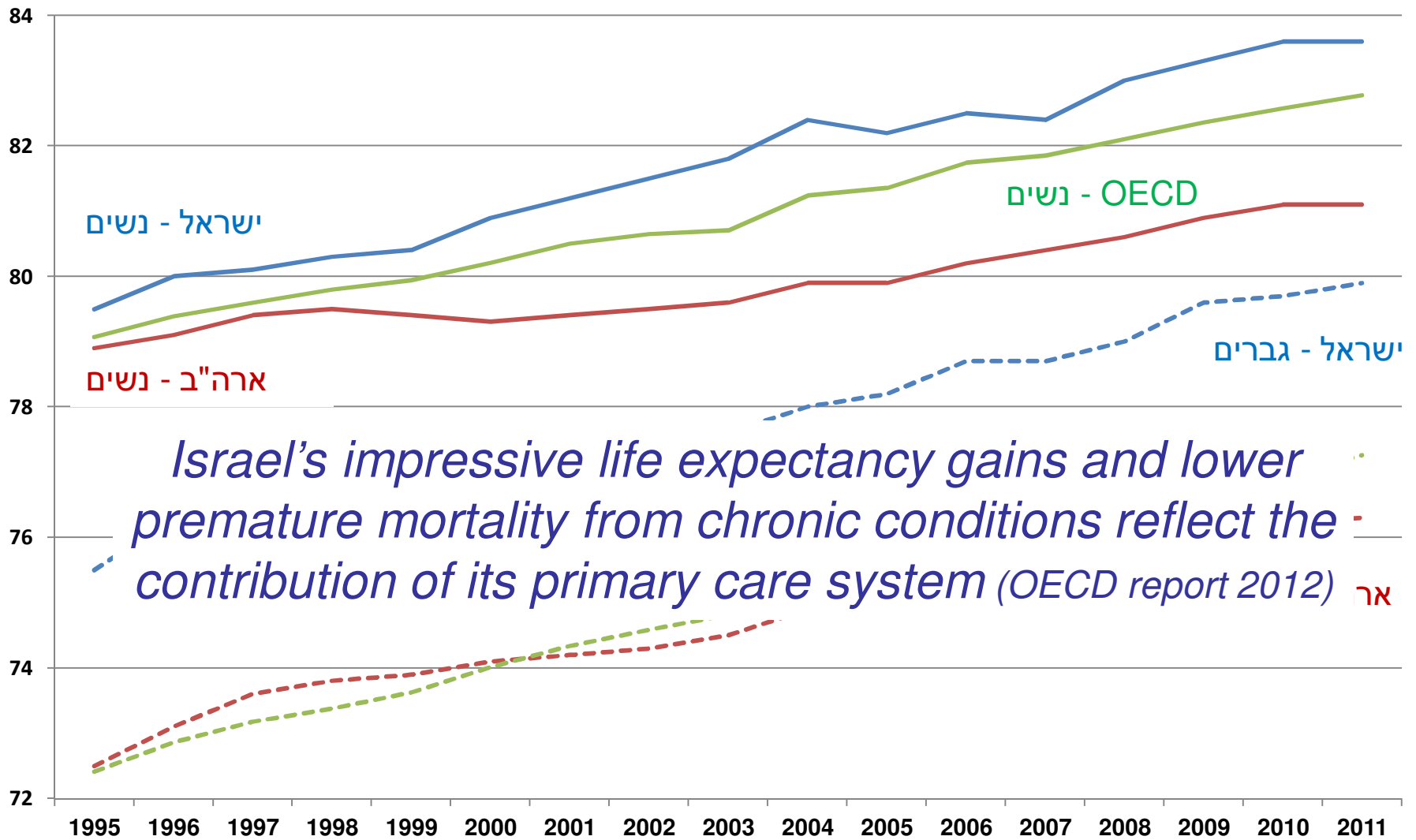
- *Israel has made the most of tight budgetary circumstances to build a health care system with high-quality primary health care, though poor information and high occupancy rates makes it difficult to say the same for hospitals... [there are also] persistent inequalities in health outcomes and access to health services (OECD report 2012)*

ההוצאה הציבורית לבריאות נמוכה ביחס ל- OECD

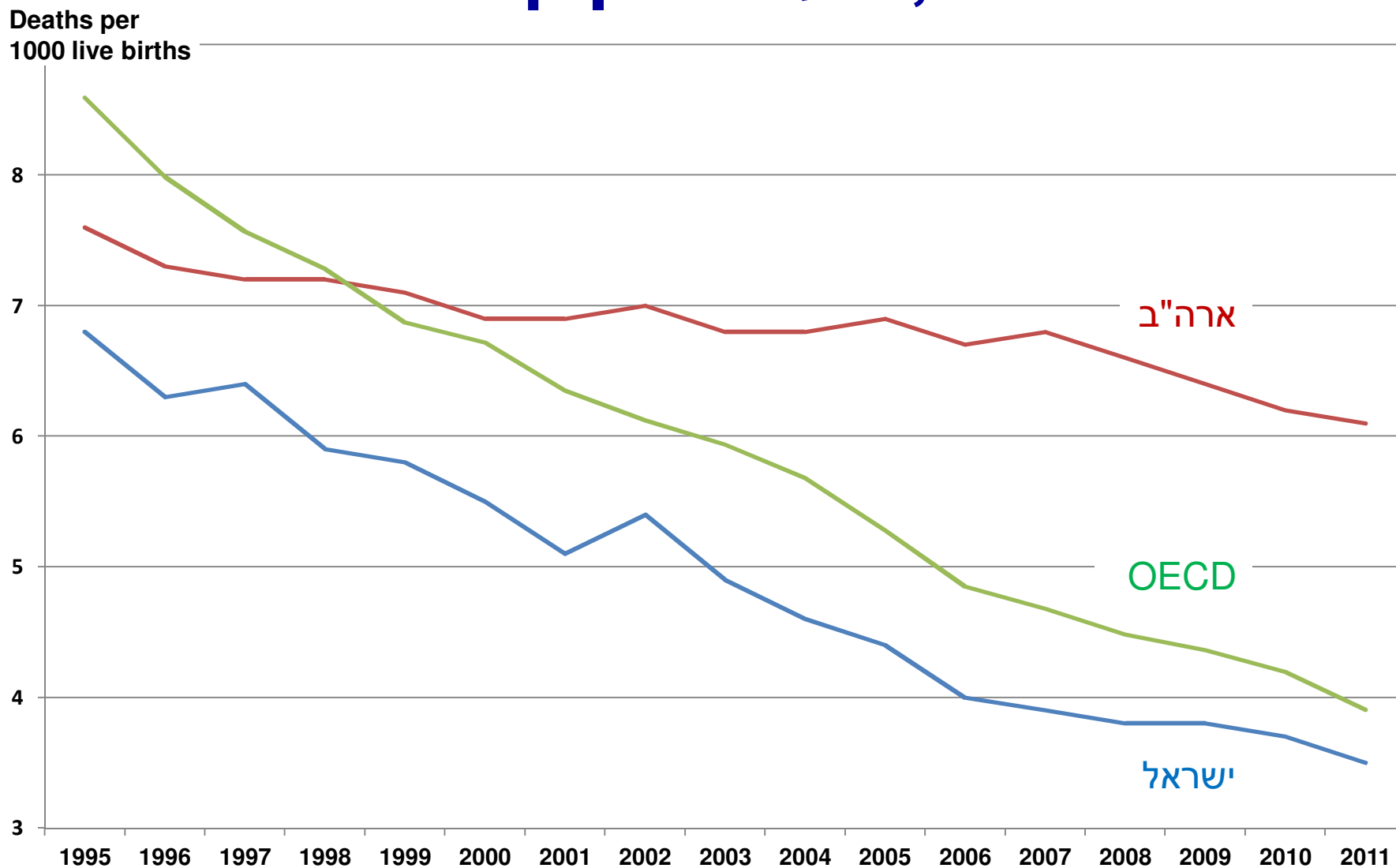

גם ההוצאה לנפש וההוצאה בתקנון להרכב הגילים נמוכה ביחס ל-OECD

תוחלת החיים בלידה עולה באופן עקבי וגבוהה ביחס ל-OECD; פערים בין קבוצות אוכלוסייה

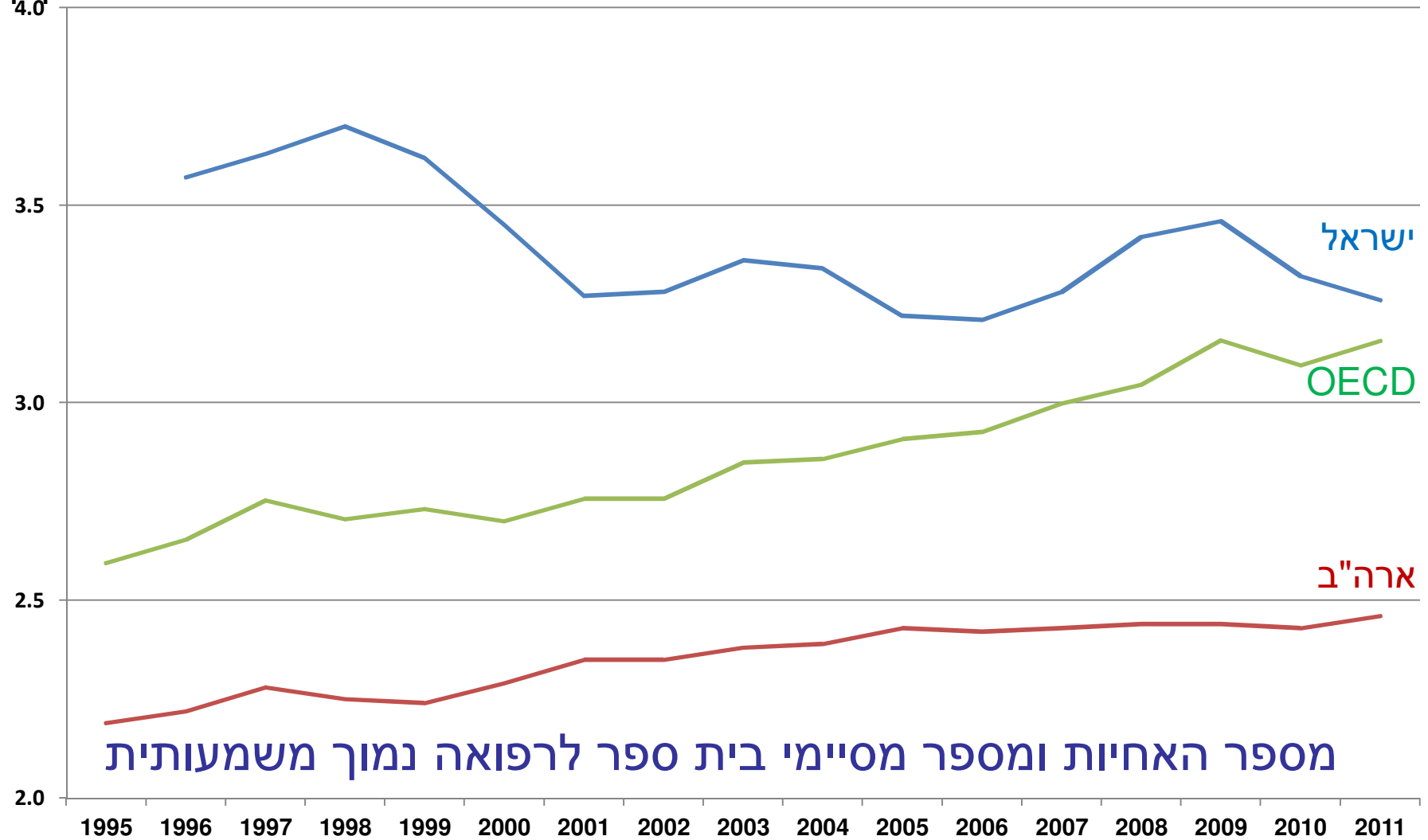

תמותת התינוקות יורדת באופן עקבי ונמוכה ביחס ל-OECD; פערים בין קבוצות אוכלוסייה

מספר הרופאים גבוה ביחס ל-OECD, אך לא באותה מגמת עלייה

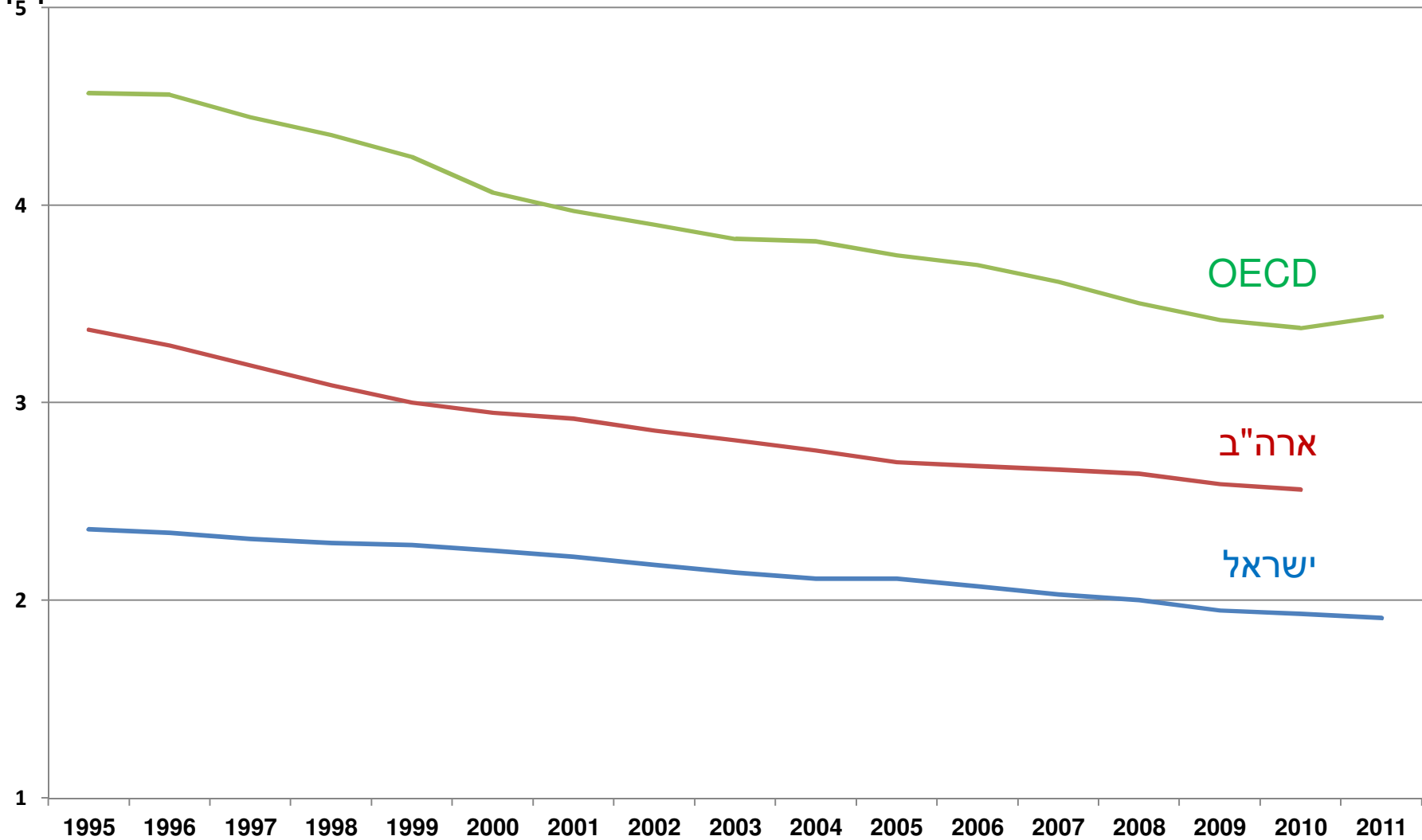
Density per 1000 population

מספר האחיות ומספר מסיימי בית ספר לרפואה נמוך משמעותית

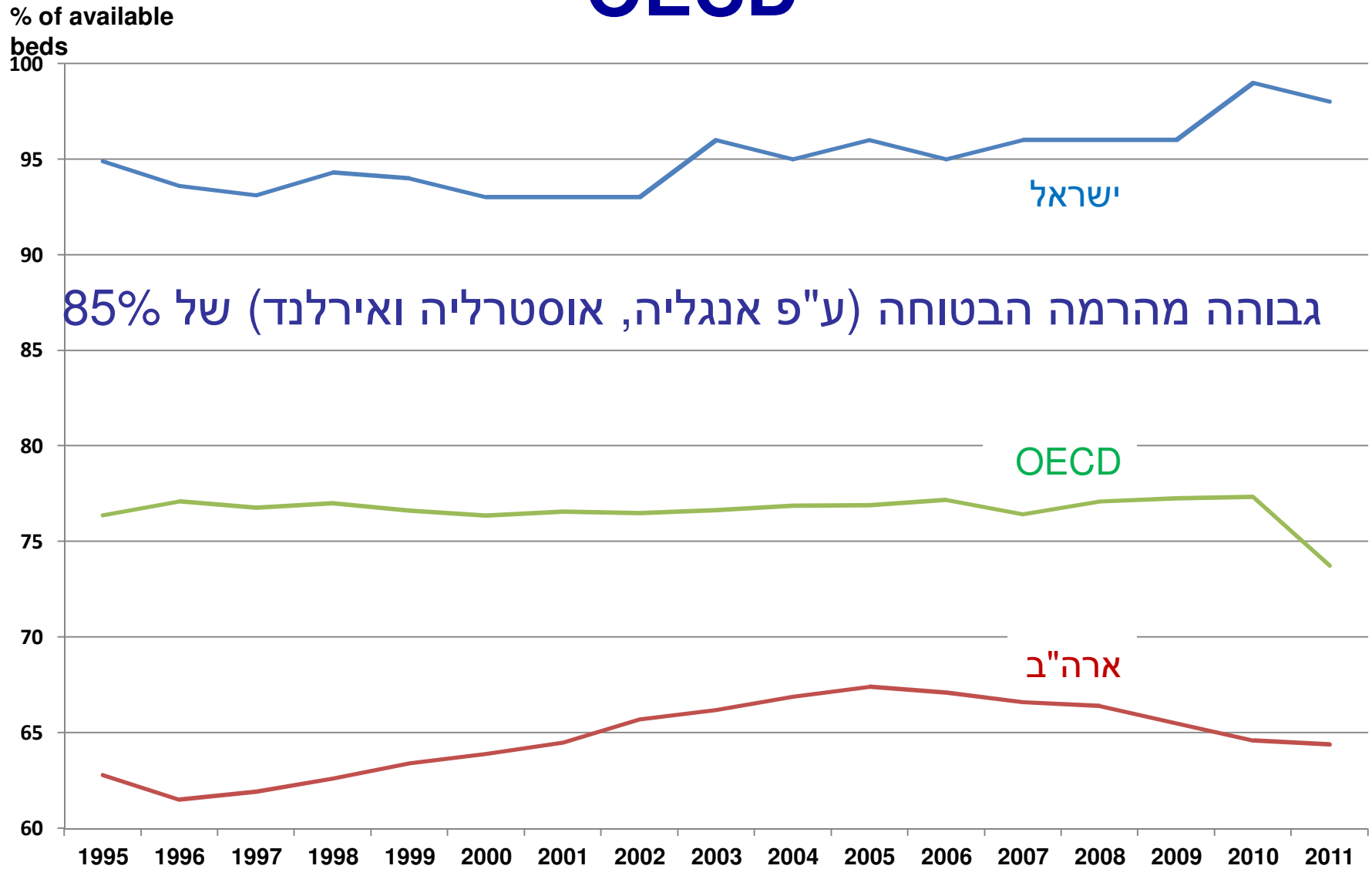
מספר המיטות לטיפול אקוטי נמוך ביחס ל- OECD

per 1000
population

מקור: OECD. ממוצע OECD הוא ממוצע פשוט של כל המדינות עבורן קיימים נתונים בכל שנה.

תפוסת המיטות לטיפול אקוטי הגבוהה ביותר ב- OECD

נקודות עיקריות לטיפול

ועדת גרמן

- אי שוויון בשירותי בריאות
- אי שוויון גדל בהכנסות: מה הפתרון? מודל קנדי?
- יש לדאוג לסל בסיסי איכותי: קיים (OECD) - בדיקה
- איכות הטיפול והתפקוד של בתי החולים
- שירותי רפואה פרטית? ניצול טוב של הקיים?
- תאום טוב יותר עם רפואה ראשונית
- הערה: קיומו של דיון ציבורי ער תורם לאיכות השירות

אתגרי המשק

- פריון עבודה נמוך
- תעסוקה, עוני ואי שוויון (חרדים וערבים)
 - השקעה בהון אנושי יצרני
 - עידוד תעסוקה
- חינוך – מיומנויות לתעסוקה
 - האם גני ילדים 3-4 זו נקודת החולשה?
- סיכון גיאו-פוליטי; אירופה והשלום

תודה!